

ASK er et krevende treslag som trives i dyp, næringsrik jord.

Den sjeldne orkideen FUGLEREIR i blomstring og frukt.

NATURRESERVAT

Askefruktene henger i klaser og kan bli sittende på hele vinteren.

LØVSANGER er vanskelig å få øye på, men høres godt!

FJUGSTAD

FORMÅL

Formålet med fredningen er å bevare en edelløvskog med et uvanlig stort og rikt bestand av ask.

SKANDINAVIAS STØRSTE?

Du står nå i Skandinavias sannsynligvis største sammenhengende askeskog. Naturreservatet er et godt eksempel på frodigheten som kjennetegner edelløvskogen som naturtype.

ASK

Ask er et krevende treslag som vokser best i dyp, næringsrik, fuktig jord med god vannbevegelse. Treet setter også høye krav til lys og sommervarme.

TIDLIGERE BRUK

Løvverket, greinene og barken på asketreet ble mye brukt som dyrefôr i tidligere tider. Slik høsting ble kalt "lauving" og "skaving". Til medisinske formål ble det destillert ut en tjære av askeved. Denne ble brukt blant annet til omslag ved beinbrudd, ormebitt og andre ytre skader, og innvortes ved magesjuka.

I Vestfold er 110 områder og objekter (geologiske forekomster og trær) vernet etter naturvernloven. I tillegg er det foreslått ca. 40 nye verneområder langs kysten. Medregnet disse vil ca. 2 % av fylkets landareal ha vernestatus. Formålet er å ta vare på sjeldne, sårbare, urørte og typiske naturtyper, landskap, plante- og dyrearter. Fjugstad naturreservat er et av 17 verneområder der ulike utforminger av edelløvskog er en vesentlig del av verneformålet. Flere av disse har innslag av ask, men bare i Fjugstadområdet er askeskog hovedmotivet for vern.

I NORRØN MYTOLOGI

Asken har en sentral plass i norrøn mytologi som verdenstreet og gudenes tuntre Yggdrasil. I fortellingen om da gudene skapte de første menneskene, ble Ask og Embla laget fra henholdsvis aske- og almetreet.

ORKIDEEN FUGLEREIR

I skogreservatet kan du se strandvoller avsatt etter siste istid da sjøen stod høyere. Disse inneholder skjellsand, som gir fra seg kalk. Orkideen fuglereir er en sjelden art som trives best på kalkholdig muldjord. Den mangler nesten helt klorofyll, og hele planten er gulbrun. Roten er et tett knippe av korte, tykke røtter som er kilden til plantens navn. Gjennom samliv med en bestemt sopp- art henter den næringen fra døde plantedeler i jorda. Fuglereir er funnet to steder i reservatet.

SANGERE

Blant de mest fremtredende fuglene i en slik edelløvskog er de små sangerne. Bøksanger, gransanger, løvsanger og gulsanger er de vanligste. De er litt

vanskelige å få øye på, men høres godt. Den fargerike bokfinken er en mer synlig karakterart i skogbildet.

LITE MATSOPP I ASKESKOGEN

Askeskogen er fattig på sopp som vokser på bakken, men kan huse mange arter som lever direkte på trærne. Store, gamle trær og døde stammer gir viktige livsmiljøer for sopparter som lever av å bryte ned veden og frigjøre plantenæringsstoffene til ny vekst.

KULTURPÅVIRKET SKOG

Askeskogen i Fjugstad naturreservat er et kulturprodukt. I 1926 ble det første sagverket satt opp på gården Fjugstad, og i 1938 ble det besluttet å satse spesielt på ask. Gjennom flere tiår var sagbruket helårsbeskjeftigelse for tre mann. Askeveden ble særlig brukt til kleshengere, hakke- og sleggeskaft, og til ski. Skikjelken som Nansen brukte da han gikk over Grønland i 1888 var av ask.

SKJØTSELSARBEID NØDVENDIG

Den kommersielle driften var avviklet da naturreservatet ble opprettet i 1980. For at skogen skal beholde og utvikle sitt særpreg må den skjottes regelmessig. Dette gjelder særlig i området sør for gårdsveien til Fjugstad, der ask skal være hovedtreslag. I området nord for veien opprettholdes et mer variert skogbilde med flere løvtreslag. Skogbeltet mellom strandveien og sjøen skjærmer området innenfor mot vind og vær.

Naturreservatet ligger på Raet og er en del av den løvskogpregede kysten mellom Åsgårdstrand og Horten.

VERNEFORSKRIFTEN

Fjugstad naturreservat ble opprettet i medhold av naturvernloven ved kgl.res. av 13. juni 1980. For området gjelder blant annet følgende bestemmelser:

Vegetasjonen, herunder også døde busker og trær, er fredet mot enhver skade og ødeleggelse unntatt det som følger av fri ferdsel. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Det er likevel tillatt å sanke sopp og bær.

Motorisert ferdsel er forbudt. Teltslagning er forbudt.

FORVALTNING OG SKJØTSEL

Fylkesmannen i Vestfold, miljøvernavdelingen, telefon 33 37 10 00, www.fylkesmannen.no

OPPSYN

Statens Naturoppsyn Vestfold, telefon 95 88 18 74

Foto: Norman Hagen (1), Dag Fosse/Bjørnar Olsen (2), Birgit Brosø (3), Jan Wesenberg (4), Gunnar Numme (5), (1), (2A) og (4) fra Norsk Botanisk Forenings plantefotarkiv, Ortofoto 2002, FKB ©GEOVEKST, Tillatelsesnummer: GV4-07.